

Μεθοδολογία έρευνας

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας και συγγραφής

Περιεχόμενα

Ενότητα 1: Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας

Ενότητα 2: Τα βήματα της ερευνητικής εργασίας – μεθοδολογία
εργασίας/συγγραφής

■ Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας

Τι σημαίνει Έρευνα

- Η **μεθοδική αναζήτηση**, με σκοπό την επαύξηση των **γνώσεων** μέσω της **ανακάλυψης** σημαντικών πραγμάτων ή απόψεων (Howard and Sharp, 2001, 27).
- Μεθοδική : με μια διαδικασία οργανωμένη
- Ανακάλυψη: εμφανίζει του νέου και διαφορετικού (π.χ. ένα νέο βακτήριο ή ένα νέο τρόπο ερμηνείας μιας κοινωνικής διεργασίας)
- Γνώση: το αποτέλεσμα που αυξάνει την κατανόηση που έχουμε για αντικείμενα, φαινόμενα ή διαδικασίες

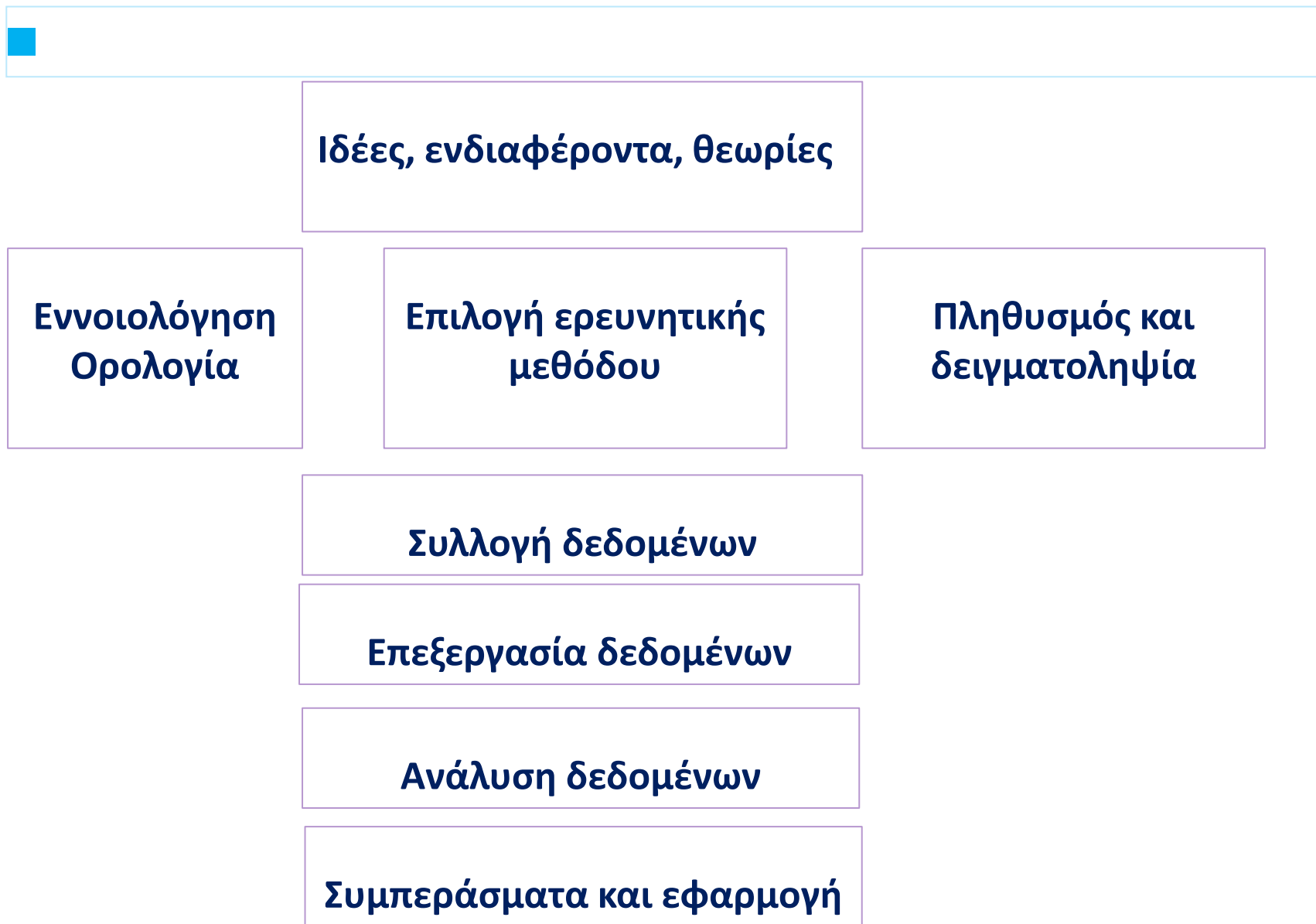
Η εκκίνηση

Μια ερώτηση ή ένα πρόβλημα

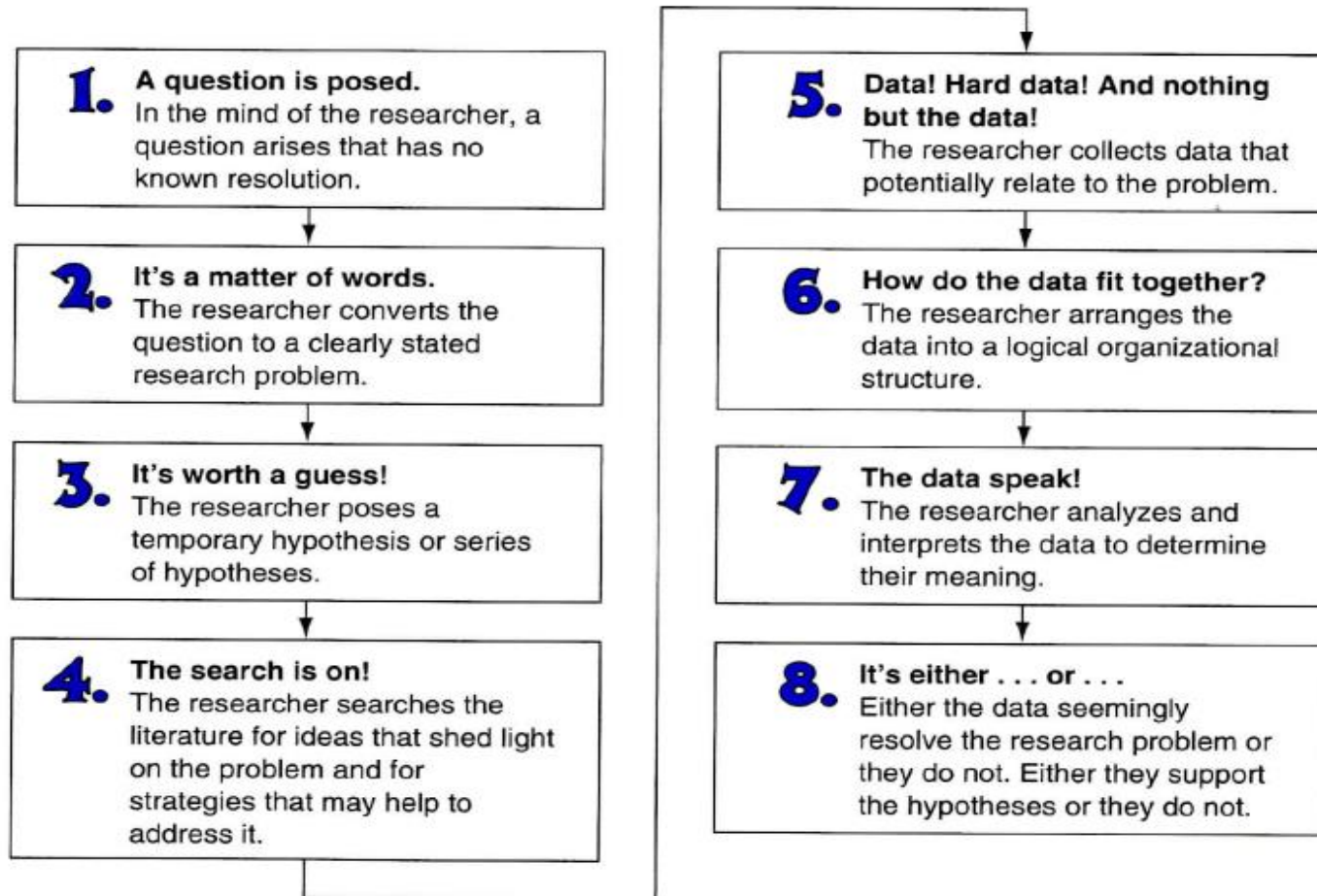
Σκοπός της έρευνας

- Επισκόπηση της υφιστάμενης γνώσης – **Διερευνητική**
 - Στόχος η εξοικείωση και κατανόηση ενός ενδιαφέροντος ή άγνωστου αντικειμένου
- Περιγραφή προβλήματος – **Περιγραφική**
 - Τι, που, πότε, πως
- Ερμηνεία – **Ερμηνευτική**
 - Γιατί

Το ερευνητικό ερώτημα εμπεριέχει ή υποδεικνύει το είδος και το σκοπό της έρευνας.

Ο σχεδιασμός της έρευνας

Απαιτήσεις της έρευνας

- Σχέδιο / καθορισμένη διαδικασία
- Ανάλυση ερωτήματος σε υποερωτήματα
- Συλλογή και ερμηνεία δεδομένων που θα διερευνήσουν / ερμηνεύσουν / περιγράψουν το πρόβλημα μέσω μιας **ερευνητικής μεθοδολογίας**

Η μεθοδολογία μας λέει:

- Τι είδους δεδομένα απαιτεί (έχει ανάγκη) η εξέταση του προβλήματος
- Ποιοι είναι οι τρόποι και τα μέσα για να συλλέξουμε (αποκτήσουμε) και ερμηνεύσουμε τα δεδομένα

Οι ερευνητικές μεθοδολογίες γενικά διακρίνονται σε:

- Ποσοτικές
- Ποιοτικές

Ερευνητικές μέθοδοι

- Ποιοτικές ερευνητικές μεθοδολογίες
 - Ποιοτική έρευνα : Μη αντιδραστική (διακριτική) έρευνα (κοινωνικές επιστήμες)
 - ανάλυση περιεχομένου, ανάλυση στατιστικών, συγκριτική-ιστορική έρευνα)
 - Έρευνα πεδίου (κοινωνικές επιστήμες) παρατήρηση
- Ποσοτικές ερευνητικές μεθοδολογίες
 - Ελεγχόμενο πείραμα (φυσικές επιστήμες)
 - Περιγραφική έρευνα : Δειγματοληπτική έρευνα (κοινωνικές επιστήμες)
 - παρατηρήσεις, ερωτηματολόγιο ατομικής συμπλήρωσης, ερωτηματολόγιο συνέντευξης, τηλεφωνικές έρευνες, διαδικτυακές έρευνες

■ Σύνθεση και συγγραφή επιστημονικής εργασίας

Χαρακτηριστικά εργασίας

- **Ακαδημαϊκή γραφή** = τρόπος σύνταξης που είναι επίσημος, σαφής, οργανωμένος. Ο σκοπός της ακαδημαϊκής γραφής είναι να αναλύσει την υπάρχουσα γνώση ή να παράγει νέα και να αποδείξει πως έχετε κατανοήσει ότι γράφετε.
- **Σαφής οργάνωση και δομή** = μέσα από παραγράφους, υποκεφάλαια, κεφάλαια, ενότητες και με χρήση συνδετικών λέξεων που επεξηγούν, δίνουν έμφαση, παρέχουν παραδείγματα, εισάγουν συμπεράσματα, κ.ά.
- Σαφή **επιχειρήματα** και ανάπτυξή τους.
- **Απουσία λαθών** και σωστή χρήση του λόγου και του λεξιλογίου.
- **Τεκμηρίωση** μέσω βιβλιογραφίας και αναφορών.

■ Ακαδημαϊκή γραφή

- Δημιουργείστε ενδιαφέρον – Σαφής τίτλος και περιεκτική περίληψη.
- Καταγράψτε μία άποψη / ιδέα κάθε φορά.
- Εξειδίκευση και εστίαση στο θέμα
- Απλές και σαφείς προτάσεις.
- Χρησιμοποιείτε ακριβείς πληροφορίες – Καταγράψτε με αντικειμενικότητα τις πληροφορίες.
- Χρησιμοποιείτε στατιστικά δεδομένα (πίνακες, γραφικά) για να ενισχύσετε τα επιχειρήματά σας.

- Μην υπερβάλλετε για το τι επιδιώκετε με την εργασία σας.
- Αποφύγετε επαναλήψεις, κοινοτυπίες, απόλυτες γνώμες.
- Μην παρουσιάζετε άσχετα (αλλά γνωστά σε εσάς) θέματα.
- Αποφύγετε σύνθετες και δυσνόητες ή άγνωστες λέξεις.
- Μην υπερτιμάτε ή υποτιμάτε απόψεις και συμπεράσματα.
- Μην υπερβάλλετε με την χρήση δεδομένων και γραφικών για να γεμίσετε τις σελίδες.

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας

1. Κατανόηση θέματος - Ανάλυση θέματος

Προσδιορίστε:

- σκοπό εργασίας (έρευνα, ερμηνεία, ανάλυση,...)
- είδος εργασίας (ποιοτική, ποσοτική, περιγραφική,...)
- ποσότητα και είδος απαιτούμενων πληροφοριών
- Που αναζητώ (βιβλιοθήκες, αρχεία, ψηφιακές βιβλιοθήκες, βάσεις δεδομένων, ιστοσελίδες...)

Αναλύστε το θέμα. Εντοπίστε:

- **Λέξεις θεμάτων / λέξεις-κλειδιά:** οι λέξεις που περιγράφουν το θέμα.
- **Λέξεις-οδηγούς:** οι λέξεις που μας λένε τι θα κάνουμε με το θέμα (π.χ. αναλύστε, περιγράψτε, αξιολογήστε, εξετάστε, εξηγήστε, ...)
- **Λέξεις σχέσεων:** λέξεις που περιορίζουν το θέμα τοπικά, χρονικά, ειδολογικά, κ.λπ.

Π.χ.

«Αναλύστε το φαινόμενο της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία»

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας

2. Αναζήτηση πληροφοριών και αξιολόγηση

Εμπλουτισμός όρων αναζήτησης

με συνώνυμους, σχετικούς, ευρύτερους, στενότερους όρους, ακρωνύμια, ...

Στρατηγική αναζήτησης

Αναζητήστε με λέξεις-κλειδιά, με λογικούς τελεστές (ΚΑΙ, Ή, ΌΧΙ), με φίλτρα, με φράση, με σύμβολα (π.χ. * αποκοπή, ? Λατινικό ερωτηματικό), κ.ά....

Αξιολογήστε τα αποτελέσματα

ποιότητα, ποσότητα, σχετικότητα...

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας

3. Αξιολόγηση πηγών

- Αξιοπιστία δημιουργού και πηγής
- Εγκυρότητα
- Ακρίβεια
- Αντικειμενικότητα
- Κάλυψη
- Επικαιρότητα
- Κοινό και σκοπός του συγγραφέα
- Οργάνωση και δομή
- Τεκμηρίωση

4. Διαχείριση – οργάνωση πληροφορίας και τεκμηρίωση

- Καταγραφή και οργάνωση αρχείων
- Αποθήκευση και αντίγραφα ασφαλείας,
- Σελιδοδείκτες και αγαπημένα
- Υπηρεσίες διαμοιρασμού (Google Drive, Dropbox, iCloud, OneDrive),
- Εργαλεία διαχείρισης βιβλιογραφίας (Medeley, Zotero, citeulike).

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας

5. Σύνθεση πληροφοριών και Συγγραφή

Χαρακτηριστικά μιας ακαδημαϊκής εργασίας:

- Ακαδημαϊκή γραφή
 - Σαφής οργάνωση και δομή
 - Σαφής επιχειρηματολογία και ανάπτυξη της
 - Άρτιο περιεχόμενο και απουσία λαθών
 - Αντικειμενική
 - Τεκμηρίωση μέσω βιβλιογραφίας και αναφορών
- Ουσιαστικά χαρακτηριστικά
 - Πρωτοτυπία
 - Πληρότητα
- Τυπικά χαρακτηριστικά
 - Τυπική δομή και μορφοποίηση

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας

Διαδικασία συγγραφής

Προσχέδιο:

- Καταγραφή ιδεών
- Αρχικός **πίνακας περιεχομένων**

Συγγραφή:

- Περιεχόμενο και ύφος
- Εισαγωγή και συμπεράσματα
- Ορθογραφία και σύνταξη, σημεία στίξης, πληκτρολόγηση
- Γράψτε τη βιβλιογραφία καθώς γράφετε την εργασία

Διόρθωση και αξιολόγηση:

- Αποστασιοποιηθείτε και διαβάστε αργότερα
- Αξιολογήστε τι γράψατε και πως το γράψατε
- Διαβάστε δυνατά.

Ετοιμάστε το υλικό:

- Αρχεία pdf, doc, ...
- Προετοιμάστε παρουσίαση (ppt)

Τα βήματα της ερευνητικής διαδικασίας

Διαβάστε τους Οδηγούς της Βιβλιοθήκης για:

Ερευνητική μεθοδολογία και ακαδημαϊκή γραφή

<https://www.lib.teiep.gr/el/component/content/article/40/151.html>

Βιβλιογραφικές αναφορές και σύνταξη βιβλιογραφίας

<https://www.lib.teiep.gr/el/component/content/article/40/150.html>

■ Τμήματα μιας εργασίας

Τελική εργασία 2500 λέξεων (περίπου 8-10 σελίδες A4)

- **Περίληψη: 250-300 λέξεις**
- **Εισαγωγή: 10%**
- **Κύριο μέρος**
 - Βιβλιογραφική επισκόπηση: 25%
 - Μεθοδολογία: 25%
 - Αποτελέσματα: 25%
- **Συμπεράσματα: 15%**

■ Τμήματα μιας εργασίας

Περίληψη

- Περιέχει συνοπτικά τα περιεχόμενα της εργασίας (δομικά στοιχεία της) : σκοπός, μεθοδολογία, βήματα ανάλυσης και παρουσίασης, συμπεράσματα.
- Επιτρέπει στον αναγνώστη/ερευνητή να καταλάβει το θέμα συνολικά.
- Μπορεί να είναι γενική ή δομημένη και συνοδεύεται πάντα από **λέξεις-κλειδιά** (θεματικοί όροι που προσδιορίζουν το θέμα)

Εισαγωγή

- Κατατοπίζει τον αναγνώστη για τα κύρια σημεία και το στόχο της εργασίας. Καταγράφονται: πρόβλημα/ερώτημα, υποθέσεις, προηγούμενες εργασίες/θεωρίες, αναλυτικά η μεθοδολογία, δομή και περιεχόμενα κάθε κεφαλαίου.

Πρόλογος

- Πολύ σύντομη παρουσίαση (1-2 σελίδες) του αντικειμένου της εργασίας. Μπορεί να περιλαμβάνει και ευχαριστίες.

■ Τμήματα μιας εργασίας

Κύριο μέρος εργασίας

Θεωρητικό – εννοιολογικό πλαίσιο

- Καταγράφονται οι θεωρίες που περιγράφουν / ερμηνεύουν το θέμα ή πρόβλημα.

Βιβλιογραφική επισκόπηση

- Παρουσιάζετε και σχολιάζετε σημαντικές πηγές (βιβλία, άρθρα, ιστοσελίδες) σχετικά με το θέμα μας και στα οποία έχετε στηριχτεί για τη συγγραφή της εργασίας. Αποδεικνύει τη μελέτη από τον φοιτητή και την κάλυψη του εύρους του θέματος.

Μεθοδολογία

- Αναφέρεστε αναλυτικά στον τρόπο συλλογής και μέτρησης των δεδομένων και γιατί επιλέχθηκε.

Αποτελέσματα

- Παρουσιάζονται τα δεδομένα που συλλέχθηκαν και ευρήματα από την ανάλυσή τους. Η παρουσίαση γίνεται συνήθως με πίνακες, διαγράμματα. ΔΕΝ καταγράφονται συμπεράσματα ή ερμηνείες.

■ Τμήματα μιας εργασίας

Συμπεράσματα - Συζήτηση

- Γίνεται η σύνθεση του θεωρητικού, μεθοδολογικού και εμπειρικού τμήματος της εργασίας.
- Αντιμετωπίζουμε τα ερωτήματα /θέματα της Εισαγωγής υπό το φως των Αποτελεσμάτων.
- Αναφέρουμε τα σημεία που δεν απαντήθηκαν και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Βιβλιοθήκη (2019). Γράφω την εργασία μου. Διαθέσιμο στο: <https://www.lib.auth.gr/el/step4>

Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙΘ. (2009). Ωρίων: πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού. Διαθέσιμο στο <http://orion.lib.teithe.gr/index.php?page=writing-t-abstract>

Δημητριάδη, Ζ. (2000). Μεθοδολογία επιχειρηματικής έρευνας. Αθήνα: Interbooks.

Πάντειο Πανεπιστήμιο. Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης (2016). Οδηγίες για τη συγγραφή πτυχιακών ή διπλωματικών εργασιών και διδακτορικών διατριβών. Διαθέσιμο στο : http://www.library.panteion.gr/admin/site_ufiles/file/PanteioLibrary%20Guides.pdf

Παππάς, Θ.Γ. (2002). Η μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Αθήνα: Καρδαμίτσας.

Ψαρρού, Μ. & Ζαφειρόπουλος, Κ. (2001). Επιστημονική έρευνα: θεωρία και εφαρμογές στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Δαρδανός.

Howard, K. & Sharp, J.A. (2001). Η επιστημονική μελέτη: οδηγός σχεδιασμού και διαχείρισης πανεπιστημιακών ερευνητικών εργασιών. Αθήνα: Gutenberg.

Javeau, C. (2000). Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή. Αθήνα: Δαρδανός.

